

08.1. Анотации на материалите
по чл. 65 от Правилника за развитието на академичния състав на Пловдивския
университет „Паисий Хилендарски“
(на български език)
на гл. ас. д-р Борислава Петкова Костова
за участие в конкурса за заемане на академичната длъжност *доцент*
по област на висше образование 3. Социални, стопански и правни науки
професионално направление 3.1. Социология, антропология и науки за културата
(Фолклористика – Фолклор и религия)

2.1. Монографии¹

2.1.1. Петкова, Борислава. Дяволът. Опит за реконструкция на фолклорния образ. 2015. Пловдив: Университетско издателство „Паисий Хилендарски“. ISBN: 978-619-281-014-6 (380 стр.).

Монографията представлява първият опит в българската фолклористика за детайлно вглеждане в образа на злото. Текстът се фокусира върху представата за дявола, но не в общ порядък, не в контекста на глобалната картина на световното културно наследство, а конкретно върху един отделен сегмент от това общо наследство. Проучването поставя в центъра дявола като еманация на злото в специфичния контекст на българската християнска фолклорна култура и по-конкретно в българския словесен фолклор.

За нуждите на изследването е извлечена информация за образа на дявола от няколко разновременни, типологично разнородни и разнотипни източници: библейски каноничен текст, преводни и български неканонични средновековни писмени паметници с дуалистично съдържание, богословски трактати, насочени срещу богомилската ерес, утаени паганистични и привнесени византийски представи и др. Всички те, в по-силна или по-слаба степен, оказват влияние върху фолклорната култура, и по-специално върху онези словесни елементи, в които главно действащо лице е дяволът. В центъра на изследването са поставени 102 фолклорни легенди и приказки, публикувани на страниците на Сборника за народни умотворения в периода 1889 – 1980 г. Чрез анализ е реконструирана общата представа за дявола – за неговото тяло, но и за други важни елементи на идентичността му: име, деяния, съдружия, противопоставяния. Особено внимание е обърнато на четири от основните му функции: дяволът – съперник на Бога, дяволът – помощник на човека, дяволът – победител в съперничество с човека и надхитреният дявол.

Анализът на словесния фолклорен материал дава основание да се извлекат няколко основни наблюдения. В легендите с дуалистичен характер на преден план излизат отношенията дявол – бог. В текстовете дяволът е или съдружник, или противник на Господ и други свръхестествени същества. Във фолклорните приказки пък

¹ Всички номерации на публикациите в този документ са в съответствие с номерациите им в 05. Списък на научните трудове на гл. ас. д-р Борислава Петкова Костова, раздел Публикации за участие в конкурс за заемане на академичната длъжност *доцент*.

взаимодействието е между дявола и човека. В този корпус дяволът е ту помощник на човека, ту победител в съревнование с хората, ту непохватен и глупав персонаж, който лесно е надхитрен или победен от смъртния човек. И макар по презумпция дяволът да удържа в образа си представата за изначалното зло, в българския словесен фолклор дяволът се оказва не противник на човека, а негов огледален образ.

2.1.2. Петкова, Борислава. Да направим земя и хора. Разказът за сътворението и грехопадението в българската култура. 2017. Пловдив: Студио 18. ISBN 978-619-7249-14-9 (286 стр.).

Изследването е посветено на разказа за сътворението на света и човека и последвалото грехопадение, които оформят началния епизод от човешката история. Проследяването на космогоничните и антропогоничните мотиви изисква детайлно вглеждане в три редопоставени текстови корпуса: библейски текст, средновековна апокрифна книжнина и фолклорни легенди. Потърсени и анализирани са преливанията на мотиви и сюжети в наративните корпуси, извършен е опит за извеждане на своеобразния диалог, в който среща си дават големите елементи на човешката култура: митологичното наследство, каноничния и а-каноничния текст, фолклорната словесност. Монографията проследява реализирането на представите за сътворението и грехопадението, извеждайки на преден план основните пространствени кодове (топографски, хидронимичен, растителен, лиминален). Важен акцент е поставен и върху изградената персонажна система и конкретните функции на персонажите: космогоничните действия на Господ (Господ-демиург, Господ-съдник), дяволът и неговите (зло)деяния, създаването на първите хора, животът и смъртта на Адам, Ева и потомците им, ролята на змията в разказа за грехопадението, функциите на стражите на райската порта. На анализ са подложени 13 апокрифа, преведени на новобългарски език и публикувани в т. I на „Стара българска литература“ (1982), както и 44 легенди, отпечатани предимно в Сборника за народни умотворения, но и в други труднодостъпни източници с фолклорен материал. При анализа на текстовете на преден план е изведен плътният пласт на дуалистичните представи, утаени в апокрифния и фолклорния корпус.

Приложението представя пълните текстове на 43 фолклорни легенди (с отбелязани варианти, където са налични), подредени в съответствие с космогоничните и антропогоничните епизоди на библейския разказ.

2.2. Студии

2.2.1 Петкова, Борислава. Няколко бележки върху назоваванията на дявола в българския словесен фолклор. – В: Славянски диалози, 33/2024, с. 99 – 121; ISSN: 1312-5346.

Текстът се фокусира върху един от елементите на идентичността на дявола в българския разказен фолклор. В центъра на изследването попадат 31 фолклорни легенди и приказки, публикувани на страниците на Сборника за народни умотворения в период от около 100 години (от т. I (1889) до т. LVI (1980)). Проследени личните имена на

дявола, групирани в три категории, в зависимост от произхода, структурата и спецификите им: имена с библейски произход, имена с фолклорен произход, евфемистични названия. Имената на дявола, принадлежащи към всяка група, са анализирани от гледна точка на произхода им и на функциите им. Проследени са влиянията на каноничния тест, дуалистичното учение на богомилите и апокрифната литература.

2.2.2. Петкова, Борислава. Рекламата на стоки и услуги в Пловдив в годините след Освобождението. – В: Караджов, Васил, Борислава Петкова (съст.). Капаните на града: нематериалното културно наследство. Сборник с доклади. 2022. Пловдив: Пловдивско университетско издателство, с. 116 – 141. ISBN: 978-619-7663-23-5.

Изследването се фокусира върху рекламите на стоки и услуги в следосвобожденския периодичен печат в Пловдив, като във фокуса са поставени общо 96 рекламни материали, публикувани във вестник „Пловдив“ (1886 – 1907). Рекламните материали предоставят добра информация, през която да бъде реконструирана мозаечната картина на света на гражданите на следосвобожденския Пловдив. Рекламите се превръщат в един от ключовите елементи в градската култура от края на 19 в. и началото на 20 век. Стоки и услуги в пловдивския седмичник разкриват елементите на една интересна картина на живота на градския човек, но са и свидетелство за повишаване на жизнения стандарт на пловдивчани в следосвобожденския период.

2.2.3. Петкова, Борислава. Три образа на другостта в три песни от с. Извор, Видинско. – В: Донкова, Жасмина, Ивелина Николова, Борислава Петкова (съст. и научна редакция). Мисъл, слово, текст 6/2022. Християнското и културно-историческото наследство на северозападна България. Пловдивско университетско издателство „Паисий Хилендарски“, с. 67 – 93; ISSN 2815-2816; DOI: 10.69085/SD202433099.

Текстът се фокусира върху една от трайните теми в антропологията, свързана с изграждането на образа на Другия и преминаването на границите на другостта, с въпроса за включването (доброволно или принудително) в етническата, религиозната и социалната група на значимия Друг. Във фокуса на анализа са три песни от с. Извор, Видинско, публикувани в сборника на Васил Стоин „Народни песни от Тимок до Вита“ (1928). Мозаечните структури на стереотипните образи на евреина, циганина и турчина са извлечени от фолклорните текстове. В контекста на традиционната култура на българските православни християни всеки от тях се възприема като Значимия Друг, с когото съжителството е на битова основа, но трудно (и рядко) се преминава границата в културно и религиозно отношение.

2.3. Статии

2.3.1. Петкова, Борислава. Тялото на дявола – видимо и невидимо (по материали от българския словесен фолклор) – В: Илиева, Ангелина, Анелия Манова, Валентина Ганева-Райчева, Мария Славчева, Мариянка Борисова, Николай Вуков (съст.). Разказващият човек и светът на фолклора. Сборник, посветен на проф. д.ф.н. Албена Георгиева. 2025. София: „Проф. Марин Дринов“ (под печат).

Текстът се фокусира върху някои от спецификите на телесността на един от амбивалентните персонажи в българския фолклор – дяволът. На анализ са подложени част от устойчивите традиционни представи за владетеля на отвъдното, вплетени в 35 приказки и легенди, част от големия свод на словесния фолклор. Проследени са две от телесните проявления на дявола – неговото видимо зооантропоморфно черно тяло и, от друга страна, невидимостта като един от специфичните белези на съществата от отвъдното. Потърсени са корените на представите за телесната видимост и невидимост, обръщайки се към разнородни по форма и съдържание културни източници.

2.3.2. Петкова, Борислава. Хан Аспарух и създаването на мартеницата или за маскулинното начало на празника Баба Марта. – В: съставители? Миналото: разкази, репрезентации, възстановки. Сборник от научна конференция „Да преживеем миналото. Историческите възстановки като феномен на културата“, 21.04.2023, БАН. 2025. София: „Проф. Марин Дринов“ (под печат).

В текста са разгледани някои особени съвременни форми на митотворчество, възникнали в резултат на диалога между историческия разказ и фолклорните предания. В резултат на такива (не)очаквани срещи се появяват нови миметични фолклорни словесни елементи. Те се установяват трайно в официалното институционално и медийно пространство, получават публичност и претендират за достоверност на разказа за историческото минало на нашия народ. „Легендата за мартеницата“, в която хан Аспарух е обявен за създател на мартеницата, е пример за това как с оглед на поставените цели (често съмнително патриотични) става възможно изтласкването на фолклорните корени на обредността и образът на Баба Марта съзнателно е заменен от мъжки исторически персонаж. Основната цел на изследването е да се проследят процесите на замяна на традиционните символи с нови образи, умело използвани от масовата култура при изковаване на някои от съвременните елементи на българската идентичност.

2.3.3. Петкова, Борислава. Дяволът-калугер в българските фолклорни легенди или за пропускливостта на границите на човешкото пространство. Част I. – В: Мисъл, слово, текст. 15 (21)/2024. Извънграничното през обектива на възможното. Пловдивско университетско издателство „Паисий Хилендарски“, с. 85 – 94; ISSN 2815-2816.

Текстът е в две части и се занимава с фолклорните представи за границите на човешкото пространство и лесното и честото им преодоляване от дявола в качеството му на деструктуриращ персонаж.

Първата част е посветена на наследените митологични представи за координатната пространствена система, за напреженията между *тук* и *отвъд*, между *горе* и *долу*, за границите между човешкото и нечовешкото пространство и за възможните премествания на хората отвъд и на свръхестествените същества тук.

2.3.4. Петкова, Борислава. Дяволът-калугер в българските фолклорни легенди или за пропускливостта на границите на човешкото пространство. Част II. – В: Мисъл, слово, текст. 16 (22)/2024. Пловдивско университетско издателство „Паисий Хилендарски“, с. 178 – 189; ISSN 2815-2816.

Текстът е продължение на част I. В центъра на анализ са поставени четири фолклорни легенди, в които дяволът се преобразява на калугер, за да нахлуе и да се установи не просто в човешкия свят, а в сакралното пространство на църквата или манастира. Опитите му да дестабилизира божествения и човешкия ред изглеждат възможни и обещаващи, но винаги са неуспешни. В текста е направен опит да се потърсят корените на мотива дяволът-калугер, препращайки към богомилските дуалистични представи.

2.3.5. Петкова, Борислава. „Митичното“ наследство на проф. Евгения Мицева в Пловдивския университет – В: Пенчев, Владимир. Ирина Коларска, Катя Михайлова, Райна Рождественска (съст.). Митове. Фолклор. Етноси. Сборник в памет на проф. д.ф.н. Евгения Мицева. 2024. София: Издателство на БАН „Проф. Марин Дринов, с. 243 – 248. ISBN 978-619-245-364-0 (print); ISBN 978-619-245-363-3 (e-book); DOI 10.7546/IEFSEM.MFE.2023

Текстът е опит за представяне на академичната кариера на проф. Евгения Мицева в Пловдивския университет „Паисий Хилендарски“. Тя се включва в екипа на проф. Тодор Ив. Живков за създаването на специалността Етнология през 1992/1993 г. В периода от 1996 г. до 2005 г. проф. Евгения Мицева представя лекции по дисциплините *Обща митология* и *Славянска митология* на студенти от специалности Българска филология и етнология, Английска филология и етнология и Етнология. Тя е научен ръководител на над 20 дипломни работи, посветени на проблематики, свързани с митологията, демонологията, приказната и неприказната проза, етничните общности в България.

2.3.6. Петкова, Борислава. Къпината в българските фолклорни легенди. – В: Мисъл, слово, текст. 14 (20)/2023. Общество, памет, образование: трансформации в необходимите илюзии. Пловдивско университетско издателство „Паисий Хилендарски“, с. 134 – 144; ISSN 2815-2816.

Текстът е опит за анализ на един от мотивите, включени в българските дуалистични космогонични легенди – творческото съревнование между Бога и дявола и създаването на къпината от дявола.

2.3.7. Петкова, Борислава. „Библейският“ мотив за сътворението на жената в една българска фолклорна легенда – В: Славянски диалози, 30/2022, с. 69 – 84; ISSN: 1312-5346.

Статията е посветена на един от ключовите библейски разкази за творческите усилия на Бога при създаването на човека, като се проследява отзвукът на каноничния разказ във фолклорния контекст. В центъра на анализа е една българска фолклорна легенда, записана в Щип през XIX в., в която централният мотив е свързан със сътворяването на жената от опашката на дявола. Анализът се опитва да проследи и изведе корените на мотива, който препраща към един силно развит и здраво вкоренен във фолклорния контекст дуалистичен модел на света. Той е наследен от архаични дуалистични представи и те, претърпявайки процеси на трансформация с различна интензивност, се установяват и съществуват в богомилската среда. Оттам проникват във фолклорната среда и се фиксират в нея, пораждайки различни фолклорни легенди, които решително се отклоняват от каноничния текст, създавайки нови обяснения на света, в който живее човекът.

2.3.8. Петкова, Борислава. За традиционната и „патриотичната“ мартеници и „сплитането“ на празниците. – В: Българска етнология 3/2021, с. 387 – 402.

Текстът си поставя за цел да маркира някои нови тенденции при ритуалността, като изследва появилите се в последните години активни процеси на „сплитане“ на символно натоварени елементи в ритуалите на фолклорния празник Баба Марта (1 март) и националния празник Ден на Освобождението на България от османска власт (3 март). В резултат се появява един нов културен феномен, условно наречен „патриотична“ мартеница. Текстът се маркира накратко символиката на мартеницата във фолклорен контекст, но основният акцент е поставен върху съвременните форми на употреба на мартеницата-трибагреник като символен ресурс в контекста на все по-засилващите се процеси на заявяване на национална принадлежност и афиширане на различни форми на патриотизъм. Описанията и изводите във втората част са резултат от лични наблюдения, извършени в периода 25 февруари – 3 март 2020 г. в Пловдив.

2.3.9. Петкова, Борислава. Завръщане в Родопите – за „пловдивския“ терен и проф. Тодор Ив. Живков. – В: Златкова, Меглена, Борислава Петкова, Стоян Антонов (съст.). След следващата запетая. 20 години Етнология в Пловдивския университет. 2015. Пловдив: Студио 18, с. 110 – 117. ISBN: 978-619-7249-02-6.

В този текст фокусът пада върху концепцията на проф. Тодор Ив. Живков за провеждането на теренни проучвания по фолклористика и етнология като задължителна част от

обучението на студентите в специалност Етнология. Проследена е методологичната рамка на теренните проучвания, насоките и научните полета, в които са реализирани теренни изследвания в с. Загражден в периода 1994 – 2012 г. (с няколко изключения). Те с еписват в голямото поле на Ethnologia Montana (Родопите) и акцентират върху въпроси, свързани с фолклорното наследство, етнорелигиозните специфики, материалното и нематериалното културно наследство на локалните общности. Представени са примери от личната биография на авторката в студентските ѝ години (с приложени извадки от теренни дневници), когато е участвала в теренни проучвания в с. Загражден и в по-късен етап като ръководител на студентски групи.

2.3.10. Petkova, Borislava. The Historical Roots of the Balkan Fairytales – In: Contextualizing Changes: Migration, Shifting Borders and New Identities in Eastern Europe. 2015. Sofia: Paradigma Ltd., pp. 389-399; ISBN: ISBN 978-954-326-261-8.

Рефлексивният текст проследява организирането и провеждането на Балканско лятно училище по религии и обществен живот (Balkan Summer School on Religion and Public Life), Пловдив, 2013 г. В него среща си дават участници от четири континента и в продължение на две седмици школата се превръща в своеобразна антропологична лаборатория за вглеждане в другия, за преодоляване на граници, за смяна на статуси и социални роли. Етапите на провеждане на лятното училище са съотнесими с етапите на инициация; в тях се откриват характеристиките на митологичния модел, вплетен във вълшебните приказки. Използвана е концепцията на Владимир Пропп за вълшебната приказка, като на преден план е изведена седем-персонажната система и са потърсени митологичните прототипи на типажите-участници в Балканското лятно училище.

2.3.11. Петкова, Борислава. Некоторые мифологические мотивы в одном колядном благопожелании из Болгарии – В: „Аз есмь путь и истина и жизнь“ (Ин. 14:6). Православное благовестие и паломнический туризм: традиции и современность. Материалы IX Международного форума „Задонские Свято-Тихоновские образовательные чтения“, 2014. Липецк: Издательство Липецк/ ООО Типография „Липецк-Плюс“, с. 209 – 211; ISBN 978-5-906269-09-6.

Статията се фокусира върху една коледарска благословия, публикувана в Сборника за народни умотворения, т. XXXV, 1923 г. Текстът на коледарската благопожелания е анализиран през призмата на специфичния диалог между езически представи и християнска образност, с акцент върху преплитането на двата културни конструкта. Изведени са основните символи (далечни земи, чемширени двори, златна трапеза, мряна риба, кравай, злато и сребро), потърсена е тяхната семантика в контекста на коледарското благославяне, направена е препратка към митологични и християнски мотиви. Изводът подчертава, че в текста се съдържат не толкова християнски елементи, колкото следи от архаични митологични мотиви.

2.3.12. Петкова, Борислава, Адриана Любенова. Некоторые аспекты влияния русской традиции на современную болгарскую иконографию. – В: Выстраивая добрососедство. Россия на пространствах Европы. 2013. Москва: Издательство „Весь Мир”, с. 132 – 139, ISBN 978-5-7777-0539-6.

Текстът представлява опит за извеждане на преден план на някои от спецификите на иконографското изкуство, характерно за православните народи на България и Русия. Накратко са представени етапите и характеристиките на възникването и развитието на иконописца в двете страни. Като пример за иконографска школа е основаната от сестра Магдалина Княжевска иконографска школа, част от Софийската Света гора. В школата се обучават множество иконописци, а техниката на изографисване е силно повлияна от руската иконографска стилистика. Представени са някои творбите на сестра Магдалина, вкл. изографисването на църквата „Св. Николай“ в София. Добавени са и примери от изображенията, дело на различни български иконописци, представители на т.нар. руска школа в българската иконография. Въпреки това е важно да се подчертае, че преоткриването и запазването на църковната живопис във всичките ѝ аспекти е една от основните задачи на съвременните българските иконографски общности.

2.3.13. Петкова, Борислава. Мотив о сотворение женщины в болгарских фольклорных легендах – В: „Да ведают потомки православных земли родной минувшую судьбу“ (А. С. Пушкин). Материалы VIII Международного форума „Задонские Свято-Тихоновские образовательные чтения“. 2013. Липецк: Издательство Липецкой и Елецкой епархии, с. 175 – 177, ISBN: 978-5-906269-03-04.

Изследване се фокусира върху сюжетното ядро за създаването на жената, фиксирано в няколко български фолклорни легенди. Проследени са реализациите във фолклорна среда на три основни варианта за създаването на жената: по подобие на мъжа (от кал, с вдъхване на живот), от реброто Адамово (в съответствие с библейския разказ), от опашката на дявола. Изведени и анализирани са специфичните засрещания на канонични и фолклорни представи, свързани с появата на жената.

2.3.14. Петкова, Борислава. Дяволът – творец на видимия и невидимия свят (по материали от апокрифи и фолклорни легенди) – В: Разрушаването на порядъка. Сборник в памет на проф. Тодор Ив. Живков. 2012. Пловдив: Университетско издателство „Паисий Хилендарски“, с. 116 – 132.

Статията се фокусира върху един дуалистичен мотив в българските фолклорни легенди, свързан с образа на дявола, създател на земния свят и хората. Откриваме дявола ту във зооморфна форма (патица-гмурец), ту като могъщ владетел на пространството горе (северната част на третото небе) или долу (на дъното на световния океан). Дяволът е творец на ангелските чинове, на видимия свят, на човека и на някои животни и растения. След анализите на апокрифните текстове и фолклорните легенди могат да се направят изводи, че подобни мотиви за дявола-творец на видимия и невидимия свят притежават категорично богомилски произход; те

преминават от средновековните писмени текстове с богомилско съдържание и устойчиво се закрепват във фолклорен контекст.

3. Публикации в ПН 3.1. Социология, антропология и науки за културата

3.1.Глави от колективни монографии

3.1.1. Pandolfini, Valeria, Borislava Petkova, Thomas Verlage. Chapter 3. Youth Aspirations Towards the Future: Agency, Strategy and Life Choices in Different Structural Contexts – In: Sebastiano Benasso, Dejana Bouillet, Tiago Neves, Marcelo Parreira do Amaral (ed.). Landscapes of Lifelong Learning Policies across Europe. Comparative case studies. Palgrave Macmillan. 2022. pp. 63-87. eBook ISBN 978-3-030-96454-2; ISBN 978-3-030-96453-5 (#p. XIX, 248).

Текстът се насочва към взаимодействието между структурите на възможностите и субективните избори, като поставя въпроса как политиките за участие в ученето през целия живот на младите хора и как това допринася за структурирането на техните биографии, активност и очаквания, отчитайки преобладаващите дискурси, които са в основата на тези политики. По-специално се занимаваме с образователните и професионалните траектории на младежи от Италия, България и Германия. Техните биографични траектории са резултат от различни комбинации от индивидуални ресурси, структурни възможности, европейски и национални политики за учене през целия живот, които определят степента на свобода на избора на индивида за професионална реализация.

3.1.2. Rambla, Xavier, Dejana Bouillet, Borislava Petkova. Chapter 4. Young Adults as Target Group of Lifelong Learning Policies: a Standard Approach in Diverse Context – In: Marcelo Parreira do Amaral, Siyka Kovacheva and Xavier Rambla (ed.). Lifelong Learning Policies for Young Adults in Europe. Navigating between Knowledge and Economy. Policy Press. 2020. pp. 65 – 85. ISBN 978-1-4473-5036-1 (#p.290).

В текста се разглеждат процесите, които свързват политиките за учене през целия живот с конкретната възрастова група на младите хора от Испания, Португалия, Хърватия, България, като се тръгва от позицията, че политиките изграждат своите целеви групи по различни начини. Анализирани са гледните точки на професионалистите и на младите хора, обхванати от европейските политики за учене през целия живот, които те представят в няколко дълбочинни интервюта. Значими измерения на социалната уязвимост, които ограничават интервюираните млади хора, са социално-икономическото изключване, лошото психично здраве, насилието в семейството и бежанският статут.

3.2.Статии

- 3.2.1. Донева, Росица, Силвия Гафтанджиева, Борислава Петкова. Първи план за равнопоставеност между жените и мъжете във висшите училища в България (First Gender Equality Plan in Bulgarian Higher Education Institutions) – В: JOURNAL OF INFORMATICS AND INNOVATIVE TECHNOLOGIES (JIIT), № 1 (5), 2023, с. 43 – 52 (ISSN: 2682 – 9517 (print) ISSN: 2683 – 0930 (online)).**

Темата за равнопоставеността между жените и мъжете е особено актуална в световен и европейски контекст. Редица документи насочват вниманието върху необходимостта от създаване и прилагане на План за равнопоставеност, чрез който да се гарантира равнопоставеност между жените и мъжете във всички сфери на обществения, икономическия, политическия и културния живот. Статията представя първия опит за осъществяване на институционална промяна за постигане на равнопоставеност между жените и мъжете в българските висши училища чрез въвеждане на План за равнопоставеност между жените и мъжете в Пловдивския университет „Паисий Хилендарски” – първият официално приет университетски План за равнопоставеност в България. Планът включва 6 области на интервенция с общо 36 мерки/дейности, заедно с техните параметри, определящи участниците и времевите им рамки. Отделните дейности са придружени с набори от индикатори, за да се осигури по-нататъшното наблюдение, оценка и отчитане на резултатите или постигнатото при тяхното изпълнение.

- 3.2.2. Kovacheva, Siyka, Borislava Petkova. Young people’s experiences from participation in lifelong learning policies, in Popchev, I. et al (eds) Economic and Social (Dis)integration. 2020. Plovdiv: Paisij Hilendarski University Press, p. 668 – 687. ISBN 978-619-202-565-6.**

В статията се разглеждат преживяванията на младите хора, свързани с участието им в разнообразни програми за учене през целия живот, управлявани от държавни и частни институции в девет европейски държави, които са проучени в рамките на сравнителен международен проект. Анализът се основава на перспективата на жизнения път и се опира на 164 дълбочинни интервюта с млади хора, проведени през 2017 г. Той представя гледната точка на младите участници към политиките от три основни гледни точки: мотивация за включване, опит в ученето и ефект от политиките, както го виждат самите млади хора: уменията и други резултати, които са постигнали, докато са изправени пред нарастващата несигурност на младежките преходи.

Изготвил справката:

(гл. ас. д-р Борислава Петкова Костова)